

FOLKETS FESTSPILLSCENE 2017 - 2018

Bakgrunn:

Festspillene i Bergen tok i 2014 initiativ til å starte en borgerscene i Bergen, som fikk navnet Folkets Festspillscene. Festspillene har sammen med DNS driftet Folkets festspillscene siden starten i 2014, men har nå overført prosjektet i sin helhet til VFH-produksjoner, som har hatt det kunstneriske ansvaret siden starten i 2014. Festspillene programmerer fortsatt forestillingen, men VFH-produksjoner har overtatt både det administrative, kunstneriske og økonomiske ansvaret for prosjektet i sin helhet. Prosjektet kommer til å endre navn, men går av praktiske grunner fortsatt under navnet "Folkets festspillscene". Folkets festspillscene satt i 2015 opp forestillingen "Det var en gang et menneske" og i 2016 "En plass i solen". Begge forestillingene fikk stor oppmerksomhet og ble svært godt mottatt av både kritikere og publikum.

Fra forestillingen «Det var en gang et menneske» 2015. Foto: Hjørdis M. Steinsvik.

Folkets festspillscene:

Folkets festspillscene bygger på erfaringer fra tyske og danske borgerscener, der publikums egne historier danner utgangspunktet for en forestilling, og der historiefortellerne er direkte medvirkende på scenen. Det er likevel ikke virkelighetsteater, da forestillingen i aller høyeste grad er iscenesatt, og tar utgangspunkt i et manus der fragmenter av de forskjellige historiene er vevd sammen til en større fortelling om det å være menneske. Det er heller ikke amatørteater, da de medvirkende ikke er skuespillere men autentiske personer på en scene. Rammeverket rundt forestillingen profesjonelt på alle plan.

Folkets festspillscene har en todelt modell med fortellerverksteder om høsten og forestilling om våren. På fortellerverkstedene kommer vi frem til historier, tema og vinklinger som vi kan bruke i forestillingen, samtidig som vi rekrutterer historiefortellere til å være med på scenen. Fortellerverkstedene er gratis og åpne for alle.

På bakgrunn av fortellerverkstedene velger vi ut en mindre gruppe historiefortellere som får tilbud om å være med på forestillingen. Utgangspunktet for forestillingen er en rekke på 24 workshops der vi forteller historier og jobber med stemmebruk, tilstedeværelse, fokus og musikalitet. Historiefortellerne får enkle oppgaver til hver workshop. Noen ganger må de ta med seg gjenstander som de forteller om, andre ganger tar de med seg bilder, spiller musikk el. På denne måten åpner vi minnerommene deres, samtidig som vi samler visuelt og auditivt materiale som kan inspirere det kunstneriske teamet.

Workshopene blir filmet, og historiene blir transkribert. Vi noterer ordrett det som blir fortalt, og bygger etter hvert opp en bank av historier som danner utgangspunkt for manus. Et større, overordnet tema begynner etter hvert å bli synlig, visuelle ideer får form og forestillingen begynner å bli tydeligere. Manusforfatter og dramaturg setter sammen deler av historiene til et manus. Dette er en tidkrevende prosess der det kunstneriske teamet samarbeider tett. Ved å transkribere fortellingene blir den muntlige kvaliteten ivarettatt; språkføringen blir naturlig og dialekter og sosiolekter blir verdsatt. Ved å sette deler av historiene sammen til et manus tar vi vare på de

litterære kvalitetene, og sørger for at forestillingen får rytme og dynamikk. Scenograf, lyd- og lysdesigner henter også inspirasjon fra historiene og menneskene bak i arbeidet med forestillingens form. Det hele settes sammen til en større fortelling, der minner, drømmer og historier flyter over i hverandre, finner sin egen rytme og synger sin egen sang.

Selv om det bare er deler av historiene som blir presentert, er det viktig at historiefortellerne føler eierskap til historiene sine. Dersom de opplever at historiene deres er kuttet på en måte som ikke gir mening, eller satt i en sammenheng som forvrenger historien, endrer vi på det.

I stedet for å starte med et tema, har vi valgt å la tema springe ut fra historiene som blir fortalt. Vår opplevelse er at dersom man har et tema som utgangspunkt, kan forestillingen lett bli endimensjonal og opplagt. Vi synes det er mer interessant å finne den røde tråden i fortellingene, for på denne måten lage en forestilling med flere lag og større rom for undring. Ved å stole på prosessen og finne tangeringspunktene mellom de forskjellige historiene, tror jeg vi klarer å fange tidsånden på en mer autentisk måte enn ellers.

Det at historiefortellerne selv er tilstede på scenen, gir forestillingen en annen troverdighet enn om vi hadde brukt skuespillere i de forskjellige rollene. Dette henger sammen med et skifte i teaterestetikken der vi er opptatt av det u-perfekte, det som er rått og ekte. Dersom vi hadde brukt skuespillere, hadde forestillingen lett blitt for skolert, mindre troverdig og mindre farlig. Det er viktig at prosjektet gir oss mulighet til å utforske nye sceniske uttrykk i krysningspunktet mellom fiksjon og virkelighet, og i grenselandet mellom scene og sal.

Det estetiske rammeverket er en viktig del av forestillingen. Scenerommets utforming underbygger forestillingens metaforiske potensiale, og forestillings form har en meningsbærende funksjon. Vi har knyttet til oss Mari Watn som scenograf, Silje Grimstad som lysdesigner, Gunnar Innvær som lyddesigner, Brynjar Vik som videodesigner og Åste Marie Bjerke som dramaturg. Vibeke Flesland Havre leder den kunstneriske prosessen, setter sammen manus og har regi på forestillingene.

Kunst eller kaos?

Vi ønsker å utfordre de etablerte rammene for hva teater er og kan være. Ved å sette lekmen på scenen setter vi fokus på det u-perfekte; vi setter fokus på mennesket. Det perfekte er kjedelig og forutsigbart. Våre historiefortellere er ekte. Dette skaper en spenning, det skaper rom der publikum glemmer sin oppgave som publikum, og henvender seg til de som er på scenen på en annen måte enn ellers. Det at publikum kommer med tilrop, oppmuntringer og kommentarer gjør at publikum på en måte blir en del av forestillingen, og skillet mellom scene og sal opphører.

Samtidig blir rammeverket rundt forestillingen desto viktigere. Det kunstneriske teamet, bestående av scenograf, lyddesigner, lyddesigner, videodesigner, og dramaturg, er med på flere av workshopene, og kommer med sine betraktninger, tanker og ideer. Essensen av historiene løftes til noe som appellerer til det som ligger bortenfor ordene og mellom linjene, noe som er større enn oss selv.

Det er viktig for oss å belyse hvordan borgerteater kan være med å utvikle norsk teater. Vi ønsker å skape nye strømninger og stille spørsmål ved hva som er lov å gjøre på en scene. Den teatrale illusjonen hele tiden har endret seg og funnet nye uttrykk. Målet med prosjektet er å utvide teaterbegrepet, og utforske grensene for hva teater er og kan være. På denne måten blir teateret dynamisk, og en reell kommentar til det samfunnet vi lever i. Dette vil igjen gjøre teateret mer relevant og engasjerende for en større gruppe av befolkningen.

På Folkets Festspillscene setter vi de personlige historiene inn i en kunstnerisk ramme som setter historiene i et nytt perspektiv. På denne måten kan vi fortelle en større historie om det å være menneske, samtidig som vi utvider publikums begrep om hva teater er.

Målsetting:

- Vi ønsker å undersøke hvordan prosessorientert teater inspirerer og utfordrer den individuelle kunstneren, og således påvirker det kunstneriske uttrykket.
- Vi ønsker å skape engasjerende og relevant teater, samtidig som vi utforske grensene for hva teater er og kan være. Ved å ta utgangspunkt i folks historier og refleksjoner blir teateret dynamisk, og en reell kommentar til det samfunnet vi lever i.
- Vi ønsker å utfordre den eksisterende teaterillusjonen ved å sette lekmen på scenen og se hvordan dette påvirker forholdet mellom scene og sal.
- Vi ønsker å ivareta teaterets sosiale og demokratiske funksjon: Ved å la mennesker med forskjellig bakgrunn fortelle om sin virkelighet, ønsker vi å gi publikum større innsikt og nye perspektiver.
- Vi ønsker å utforske grenselandet mellom virkelighet og teater, autentisitet og skuespill, for på denne måten å utfordre teaterbegrepet og skape nye sceniske uttrykk.

Fra forestillingen «En plass i solen» 2016. Foto: Thor Brødreskift

Fremdriftsplan:

Vi har pr i dag en intensjonsavtale med DNS om å sette opp en forestilling i 2017, men da vi ikke fikk prosjektstøtte fra Kulturrådet i forrige søkerrunde, har vi utsatt forestillingen. Vi er i dialog med DNS om en ny intensjonsavtale mht. å vise den på Lille Scene våren 2018. De er også interessert i å sette opp de tidligere forestillingen høsten 2017. Festspillene i Bergen ønsker fortsatt å programmere forestillingene.

Vi legger opp til å ha en forarbeidsperiode med fortellerverksted høsten 2017. Her har vi med oss Litteraturhuset i Bergen og Folkeakademiet i Hordaland som samarbeidspartnere. Vi ønsker at Folkets festspillscene skal være et langsiktig prosjekt, og arbeider med å etablere faste rammer rundt driften.